

prøvede på at forhindre en godkendelse og skrev meget direkte, at det ville fremkalde den mest rædselsfulde krig i Bosnien-Hercegovina.

Den vestlige verden var efter min mening naiv og nonchalant i den måde, den behandlede statsdannelserne i det tidligere Jugoslavien på. Det kan vi ikke bruge til så meget nu, men vi kan i hvert fald bruge det til at lade være med at begå tilsvarende fejl, og vi kan i hvert fald konstatere den anden grund til, at resultaterne er skuffende, nemlig at borgerkrige og lignende konflikter løses man ikke ved militær intervention. Man kan ikke både være neutral og upartisk og så samtidig krigsdeltager. Så opnår man i hvert fald, at man er i krig med alle borgerkrigens parter, og så bliver medicinen værre end sygdommen.

Dermed er der også en tredje ting, som efter min mening har ført til skuffende resultater, nemlig at FN's mandater ikke har været de rette. Jeg tror, at FN's generalsekretær har sagt det så tydeligt, som det kan siges, i forbindelse med sin tale på Nordisk Råd her i januar, hvor han understregede, at vi må holde op med, hvis vi vil opnå fornuftige resultater, at blande fredsbevarende aktioner sammen med egentlig militær intervention, med egentlige militære tvangsmidler, altså det, som i den sprogbrug hedder peace enforcement. De to typer indsats kan ikke forenes. De fører til tragedier, og det er en af de ting, som FN's Sikkerhedsråd bl.a. har forbrudt sig mod i forbindelse med oprettelsen af de sikre områder, hvor man har tilladt tilstedeværelsen af den ene parts militær inden for det sikre område; vi så, hvor galt det kunne gå i BiHac.

Den sidste ting, jeg synes der er grund til at pege på, er uenigheden mellem de lande, der forsøger at mægle. Det er selvfølgelig det værste, der kan ske, hvis man prøver på at løse konflikter via dialog. Vi kender rigeligt med eksempler på uenighed mellem USA og Europa, mellem de europæiske lande indbyrdes og med jævne mellemrum mellem alle landene og Rusland. Der har ikke været den fornødne vilje til enighed.

Målene, det, man må tilstræbe i den kommende tid, er selvfølgelig først og fremmest at undgå, at konflikten breder sig, og at fremme en fortsat fredeliggørelse i området, og derfor må man også på det kraftigste tage afstand fra de planer, som Kroatiens præsident og parlament har om at få FN ud af de dele af Kroatien, hvor man i øjeblikket holder kroaterne og serbere fra hinanden. Den plan vil være ødelæggende ikke

blot for fred i Kroatien og dermed i parentes bemærket for en stor del af det flygtningearbejde, som Danmark har lagt så megen vægt på, men også for hele muligheden for at skabe fred i Bosnien. Med den plan er der al mulig sandsynlighed for, at konflikten breder sig.

Derfor må vi desforuden selvfølgelig fastholde samarbejdet mellem stormagterne i forsøget på at skabe en varig forhandlingsløsning, og først og fremmest må vi hjælpe civilbefolkningen.

Konklusionen er altså, at vi skal sikre, at FN bliver længst muligt i området, at parterne i konflikten skal presses mest muligt, men at Sikkerhedsrådets medlemmer også skal presses af os andre til at skabe en situation, hvor FN faktisk kan gøre den indsats, vi har brug for. Hvis FN ikke slår til, så er det først og fremmest medlemmerne, der bærer skylden.

Søren Søndergaard (EL):

Folketinget har ved flere lejligheder i de senere år diskuteret udviklingen i det tidligere Jugoslavien. Det har været før, Enhedslisten blev indvalgt, og derfor vil vi selvfølgelig også godt benytte lejligheden til at fremlægge vores principielle holdning til konflikten, især fordi den på nogle punkter, i hvert fald hvad angår konklusionerne, afviger, så vidt jeg kan høre, fra det, som stort set hele det øvrige Folketing står for.

Vi synes, at der kan siges mange gode ting om Titoperioden i Jugoslavien, men vi synes også, man må konstatere, at Titoregimet efterlod en uhyggelig tung arv dels i form af et gigantisk økonomisk underskud, som regimet havde dækket ind ved at optage lån i udlandet – og netop denne store udlandsgæld, som var 20 mia. dollars i begyndelsen af 1980'erne, bragte Jugoslavien i lommen på Verdensbanken, som så kvitterede ved op gennem 1980'erne at gennemtvinge en benhård nedskæringspolitik – dels efterlod Titoregimet et gigantisk demokratisk underskud, hvor et enkelt parti tog monopol på både sandheden og magten. Ud over en hær af bureaukrater blev resultatet, at der ikke udviklede sig en demokratisk og pluralistisk kultur i befolkningen. Men det betød også, at de uenigheder, som selvfølgelig eksisterede, i høj grad kom til udtryk som nationale spændinger i stedet for som sociale eller politiske modsætninger.

Kendere af mellemkrigstidens europæiske historie kan selvfølgelig bekræfte, at Jugoslavien ikke er det eneste og desværre nok heller ikke det sidste eksempel på eksplosionsfaren, når